

عنوان مقاله:

معلولیت و بازنمایی آن در ادبیات: تحلیل سه حکایت از مثنوی معنوی مولانا با استفاده از مفهوم «پروتز روایی»

محل انتشار:

فصلنامه جستارهای نوین ادبی، دوره 55، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

فرشید نوروزی روشناوند - گروه زبان و ادبیات انگلیسی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران

فرزاد بالو - گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران

خلاصه مقاله:

مطالعات ناتوانی یکی از جدیدترین شاخه های نقد و نظریه ادبی است که با رویکردی نقادانه، بازنمایی معلولیت و معلولان در آثار ادبی را مورد بررسی قرار می دهد. دیوید تی. میچل و شارون ال. اسنایدر دو تن از پژوهشگران این حوزه هستند که با معرفی مفهوم «پروتز روایی» بر آن بوده اند چارچوبی آکادمیک برای تحلیل تصاویر قالبی و کلیشه ای معلولان در هنر و ادبیات فراهم آورند. به گفته این دو منتقد، معلولان حضوری برجسته و پررنگ در آثار ادبی دوره های مختلف داشته اند، اما در بسیاری موارد تنها نقشی نمادین و استعاری برای آنان تعریف شده است. به عبارت دیگر، بازنمایی معلولان هیچ گاه در خدمت به تصویر کشیدن تجربه زیسته آنان نبوده، بلکه هدف اصلی آن انتقال معنا به مخاطبین در مورد سوژه غیرمعلول و جامعه سالم سالار است. این جستار می کوشد ضمن بررسی مفهوم پروتز روایی و برشمردن نمونه هایی چند از آن در فرهنگ و ادبیات غرب، آن را در نقد و بررسی شخصیت های معلول در سه حکایت از مثنوی معنوی مولانا به کار بندد. نتایج این پژوهش نشان می دهد معلولان سوژه مرکزی این حکایت ها نیستند، بلکه به عنوان ابزاری در خدمت روایت عمل می کنند، نقشی نمادین و ثانویه بر عهده دارند و نهایتاً تغییر مثبتی در شرایط حاشیه ای آنان حاصل نمی شود.

کلمات کلیدی:

معلولیت، مطالعات ناتوانی، پروتز روایی، مولانا، مثنوی معنوی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1564241>

